

יוד הבית < פעילות הכנסת < הוועדות < הוועדה המיוחדת לזכויות הילד < חדשות הוועדה < מעורבות הרשויות, למען הילד, בעת משברי גירושין והתמודדות עם תופעת "ניכור הורי"

אם ל-8 שנמנע ממנה לראות את ילדיה: "ביום שהחלטתי להתגרש אביהם החליט שאני עלולה לרצוח"

בדיון סוער במניעת ראייה של ילדים בעקבות מאבקי גירושין, עלה כי המערכת אינה ערוכה להתמודד עם התופעה הרחבה. שופט בדימוס: "צריך לחנך את השופטים על הדחיפות במקרים האלה", עו"ס ראשית במשרד הרווחה: "אנחנו משנים את התפיסה לאחר שנים רבות"

24 באוקטובר 2017, ד' בחשון תשע"ח, בשעה 14:00

הוועדה לזכויות הילד קיימה היום (ג') דיון בנושא 'מעורבות הרשויות, למען הילד, בעת משברי גירושין והתמודדות עם תופעת "ניכור הורי".'

יו"ר הוועדה, ח"כ יפעת שאשא ביטון פתחה את הדיון: "זהו דיון עם הרבה מאוד אמוציות, לא נכנס למלחמה שבין המינים, אנחנו פה בשביל הילד, למען הילדים. הדיון הוא לא לעניין של פגיעות בין הגבר לאישה ולהפך אלא מה זה עושה לילד, באיך אנחנו עוזרים לילדים לעבור את התקופה הזו, שיזכו גם לאימא וגם לאבא לאחר הגירושים. הדיון נקבע בעקבות פניות, בעיקר של ילדים שהגיעו למצב שאין להם למי לפנות אלא לחברת כנסת. גם כתבה בישראל היום היוותה טריגר בתוך הסיטואציה הקשה הזו. חייב להיות שינוי בתפיסה החברתית שאנחנו נמצאים בה, זיהיתי הטיה מגדרית במקרים לא מעטים, זה מתחבר גם לניכור הורי, שילד לא רואה באופן קבוע את ההורה זה ניכור הורי, יש לילד זכות לראות את 2 הוריו. ליוויתי מקרה בו כל פעם שאם רצתה להעניש את האב היא הייתה מזמינה משטרה ומביאה את הילדים ממנו באמצע הלילה. הגעתי למסקנה, שהילדים צריכים מישהו שילווה אותם ורק אותם שיש סביבם סכסוך גרושים קשה, ושהמערכת צריכה לטפל בתופעה הזו."

השופט בדימוס, פיליפ מרכוס: "עיקר העבודה צריכה להיות בתכנון עתידי, בדיעבד קשה מאוד להשפיע על הורים שבתוך מאבק. במישור הראשון יש להביא להכרת התופעה בקרב ציבור ההורים, דבר שני יש לחנך את ההורים על החשיבות שלהם לילדים ועל המחויבות שלהם שכוללת שכל הורה יעודד את הילד להיות בקשר גם עם ההורה השני, במישור שלישי – זיהוי מוקדם, מי שעובד במקצועות עם ילדים, בעיקר רופאי ילדים ומשפחה, לעיתים פקידת קבלה שם, יכולים לזהות תופעות שיביאו לכדי ניתוק הקשר ולהביא לטיפול מוקדם. תנאי להתערבות משמעותית של בית המשפט הוא שהדבר יגיע לביהמ"ש בזמן האמת. צריך לחנך גם את עורכי הדין, שבא הלקוח ואומר אני חושש שההורה השני משפיע על הילד, שהעו"ד יזהה את המקרה כדחוף ויפנה

לביהמ"ש שייתן צווים וגם יטיל סנקציות על מי שלא מקיימם. צריך לחנך גם את השופטים על הדחיפות בהתערבות מיידית במקרים האלה. כי רק אם אתה פועל מיידית יש לך סיכוי לטפל במקרים האלה".

ח"כ שאשא ביטון: "יש חקיקה, יש הסדרי ראייה, ושופטים לא עושים עם זה כלום. אם נדע להתגייס כולנו לטובת העניין הזה, נצליח להציל את המציאות הזו".

צופית גרנט, יוצרת ומגישת תוכניות דוקומנטריות: "אני עובדת על סדרה סביב הנושא ועובדת בזה 24 שעות, כולל מחקרים. בניכור הורי יש 2 דברים מאוד מובהקים, הוא שחור לבן. אם יצליחו להפריד את הניכור מסוגיית הגירושין ויגדירו אותו כהתעללות בילד, יהיה פתרון. אבל אני מגלה בהכנת הסדרה שאין אף מרכז טיפולי שיכול לטפל בזה, כי אי אפשר לטפל בזה בפגישה אחת בשבוע כשהילד אצל ההורה המנכר. ההורה המנכר מטפל בילד, ונותן לו הכל אך באותו זמן הוא מלמד אותו שהאב בהמה, שהאמא בגדה בי, יש מקרים שלא קורה כלום 8 חודשים למרות שהעובדות המטפלות מטעם המדינה מצהירות בפני בית משפט שהילד מנוכר. ההורים שלי התגרשו שהייתי בגיל 5 וחצי, שמעתי את ההורים מקללים ובוועטים אחד בשני, בגיל 9 הגעתי לאמא ואז עברתי שנה וחצי התעללות מינית, הייתי קורבן לפדופיליה. חייתי אחר כך שנים בפנימייה שם הפכתי קורבן להתעללות מינית מצד מדריך. אף פעם לא הפסקתי לאהוב את ההורים שלי, כי אף אחד לא לימד אותי שהם לא בסדר. לא לימדו אותי לשנוא. נכון להיום למשרד הרווחה אין מענה לאף משפחה שיש בה ניכור הורי, צריך פה טיפול מאוד אינטנסיבי, צריך מסגרות".

ח"כ יעל כהן פארן: "אין למערכת כלים לאבחן את התופעה, צריך לראות איך יוצרים את הכלים האלה. מערכת הסעד והרווחה צריכים להיות בקשר במסגרת זו".

מיכל יעקב יצחקי, כתבת ישראל היום: "90 אחוזים ממי שפוגשים את הילד במרכזי הקשר אלה גברים, זה הגורם מספר אחת לניכור הורי, כי הילד לא פוגש את ההורה. זה לא שהאבות אלימים יותר, זה נובע מהטיה מגדרית, תמיד יראו את האם כקורבן ואת האב כפוגע. זה גורם גם עוול גם לילד כי לא באמת שומעים אותו ובודקים מה קורה".

ד"ר יואב מזא"ה, הקריה האקדמית אונו: "בכל הקשור להפרות תנאי ראיות יש לבתי המשפט כלים, הם לא מפעילים אותם כי הם חושבים שזה לא מספיק חשוב. המחקר מלמד שניכור הורי זה סוג קיצוני של התעללות ופגיעה בילדים, לכן זה מאוד תמוה בעיני החוסר פרופורציה של הסבלנות שמגלים לתופעה. מה היינו עושים אם היה חשש שיש חשד שההורה מכבה סיגרות על הילד?! צריך לפעול באותה מהירות. אין הכשרה לא לשופטים, לא לעובדי הרווחה ואף אחד אודות הסימפטומים והצורך בהתערבות מיידית"

רונית דרור, יו"ר עמותת לצדכם: "לרוב זה מתחיל בתלונות שווא, בעיקר כלפי אב. האב מורחק מהילדים לתקופה ואז יוצר הקרע. יש לנו מקרה של אב שמחכה יותר משנה להסדרי ראייה, הוא חזר כעת לראות את בנו לאחר תלונת שווא אך הוא עדיין לא יכול ללון אצלו".

עו"ד מירי ברנשטיין, מרכז רקמן: "הקושי הגדול של התופעה הוא לזהות אותה. הורים מדברים בטלפון ובמצב המאוד קשה בניהם הם גם אומרים דברים לא פשוטים שהילד לצדם, לבוא ולומר במקרה כזה ההורה הוא מנכר, זה דבר בעייתי ביותר. להוציא את הילד בשנייה שאנחנו חושבים שיש ניכור הורי, להעביר אותו לאבא כשהילד לא רוצה לפגוש זה לא הגיוני. צריך להיזהר בהגדרת התופעה".

דנה בר נר, עמותת "הורים שווים": "בקנדה מחליפים משמורת ל-90 יום כשמזהים ניכור, ומכניסים את כל המשפחה לתהליך מלא".

ירון מידן, אבות למען צדק: "יש פיל לבן בחדר והוא הגורם המרכזי להטיה, הגוף הזה מזמן הוא הגוף השולט במדינה, הגוף הזה באופן שיטתי פועל לניכור הורים, הגוף הזה הוא מערכת המשפט, שופטים יום יום, בניגוד להתחייבות האישית שלהם בחוק שלא להפלות, מפלים יום יום על בסיס מגדרי את הגבר שמולם".

אהרון, אב גרוש ופעיל חברתי: "הפכתי לאבא לפני כ-3 שנים, מאז פגשתי את הילד שלי 127 שעות ברוטו. טיפלתי בנכי צה"ל 13 שנה באחריות מאוד גדולה וחייהם היו בידיי, מעולם לא היה נגדי תיק פלילי עד שהאם ישבה וטענה שרצחתי אזרח זר, שהיא קמה בבוקר ובודקת את האוטו, שאין לה לבנת חבלה. אומרת לי העו"סית אתה לא אב של מרכז קשר, פקידת הסעד אומרת לשופט שעושים עוול לילד והוא מתעלם. בולען חברתי בשם הפמיניזם הרדיקלי. אני מגיע עם ארגז ענק של צעצועים לשעה הזו של המפגש עם הילד, אני הסופרמן שלו, לקחו מהילד שלי את הסופרמן שלו, יש כמוני אלפי אבות, אני לא מבין למה אני רואה את הבן שלי רק 137 שעות, בברית שלו לא הייתי. זה ניכור מערכתי לא ניכור הורי".

ליאור חיות, ניכור הורי: "יש במאגר שלנו 50 אחוז נשים מנוקרות, זה פוגע בכלום, דתיים חילונים ולהטבים. במערכת המשפט כשהורה מנוקר, לוקח כמה חודשים עד שיש דיון ואז תזכיר שלוקח כמה חודשים, המקרה הטוב ואז הילד כבר שבוי בניכור, אני משלם מזונות כבר שנתיים למרות שאני לא רואה את הבת שלי, אני לא רוצה שיגידו לה שאבא גם לא משלם לך כסף".

אם ל-8 מהמגזר החרדי: "אין לי קשר עם אף אחד מהילדים שלי כבר שנים, בחצי שנה האחרונה אני גם לא רואה את הקטנה שהייתי רואה לסירוגין. התופעה חוצה מגזרים.

ביום שהחלטתי להתגרש אבא שלהם החליט שאני עלולה לרצוח מישהו, עברתי אבחון, החליטו שאני יכולה לקבל משמורת אבל במדינה שמחליטה שאב מסית יכול לקבל משמורת, הם עברו בינתיים שטיפת מוח".

יו"ר הוועדה: "צריך לעשות בדק בית לגבי ההחלטות שמתקבלות, לראות שהן לא מתקבלות מתוך שבי בתפיסות היסטוריות, בסוף אנחנו חורצים שם גורלות".

רקפת עצמון, עו"ס ראשית לעניין סדרי דין, משרד הרווחה: "אנחנו בתהליך של שינוי חברתי, כל הזמן אנחנו בשינוי עמדות, כל החברה עשתה שינוי בתפיסה, בעקבות השינוי בתפיסה החברתית גם אנחנו משנים את התפיסה לאחר הרבה שנים שעבדנו בתפיסה מסוימת. העובדה היא שרצף השירותים משתנה. עו"ס שפוגש את ילדים חייב לשמוע את קולם, יחד עם ההורים ובנפרד מההורים. לשמוע את הקול, איך הילד מתנהג עם הורה אחד ואיך עם ההורה השני. הניכור לתפיסתנו הפך לתופעה משפחתית מהקשות שיש אך לא כל קושי בקשר הוא ניכור הורי, גם הזילות בשימוש במושג הזה הוא מסוכנת".

ח"כ שאשא ביטון סיכמה את הדיון: "אלחם על כל אישה או גבר שסובלים מהתופעות האלה, לנגד עיני אלה הילדים שלהם, שיהיו הראשונים להרוויח. אנחנו חייבים לשים דגש על מהירות התגובה, גם הרווחה וגם מערכת בתי המשפט, נבקש שבמקרים של גירושין וסכסוכים יהיה תעדוף והתהליך יהיה מהיר יותר מכפי שקורה היום. בתי המשפט לשים דגש על אכיפה של הסדרי ראייה, יש סנקציות בשביל זה. משרד המשפטים – יש להנגיש מידע לילדים, שידעו מי הכתובת אליה הם יכולים לפנות. זה לא עולה בדעתם, שידעו שיש להם כתובת. לצד אלה יש לקיים הכשרה לאנשי צוות, גם במערכת המשפט, הבריאות והחינוך. אנחנו חייבים להיות שם כדי לזהות את הדברים בזמן. אנחנו במהפכה חברתית, צריך לתת לזה את כל הזמן אך לשמור על הילדים באותה העת".

עדכונים נוספים בעמוד [הפייסבוק והטוויטר](#) של הכנסת

יצירת קשר